

**ОШ „Десанка Максимовић“
Горњи Милановац**

**ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА
предмета историја за 5. разред
за период 2022-2026.године**

Наставник:
Весна Ацовић

Напомена: Све евентуалне корекције програма наставе и учења историје биће праћене и евидентирание кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.

Програм је израђен према одредбама чланова 60. и 61. ЗОСОВ-а (88/2017) и чланова 26/а и 28. Закона о основном образовању у васпитању (Просветни гласник бр. 9. од 30. октобра 2017, стране 85-88.)

Циљеви основног образовања и васпитања

ЗОСОВ

Члан 21.

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

- 1) обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
- 2) обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- 3) свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- 4) развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- 6) континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- 7) развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- 8) пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- 9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
- 10) развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- 11) оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- 12) развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
- 13) развијање позитивних људских вредности;
- 14) развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
- 15) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
- 16) развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
- 17) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
- 18) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА

Циљ учења *историје* је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне основна историјска знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.

Предметни исходи	Стандарди	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Назив теме / садржај	Кључни појмови	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко- методичко упутство)	<i>Начин провере остварености исхода</i>
-------------------------	------------------	--	---------------------------------	---------------------------	--	---

<ul style="list-style-type: none"> - разликује основне временске одреднице (годину, деценију, век, миленијум, еру); - лоцира одређену временску одредницу на временској ленти; - разликује начине рачунања времена у прошлости и садашњости; - именује периоде прошлости и историјске периоде и наведе граничне догађаје; - разврста историјске изворе према њиховој основној подели; - повеже врсте историјских извора са установама у којима се чувају (архив, музеј, библиотека); - веронаука: моћи да објасни да је рођење Христово догађај који дели историју на стару и нову еру 	<p>ИС.1.1.1. именује и разликује основне временске одреднице</p> <p>ИС.1.1.2. именује историјске периоде и зна редослед историјских периода</p> <p>ИС.1.1.3. зна поделу на праисторију и историју</p> <p>ИС.1.1.4. уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости</p> <p>ИС.1.1.5. уме да одреди ком историјском периоду припадају важне године из прошлости</p> <p>ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације</p>	<p style="text-align: center;">- Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама - Комуникација</p>	<p style="text-align: center;">Основи проучавања прошлости (30+1у=4) <u>Основни садржаји</u></p> <p>Појам прошлости и историја као наука о прошлости људског друштва.</p> <p>Хронологија – рачунање времена.</p> <p>Подела прошлости и периодизација историје.</p> <p>Историјски извори – дефиниција, основна подела и установе у којима се чувају.</p> <p><u>Проширени садржаји</u></p> <p>Сродне науке и помоћне историјске науке.</p> <p>Историја око нас.</p> <p>Историјско наслеђе – тековине.</p>	<p style="text-align: center;">Историјски извори, хронологија, историја, век, деценија, миленијум, ера, архив, музеј</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикана, ППТ</p> <p>Посета локалном музеју и културно-историјским споменицима, историјском архиву, евентуално виртуелна посета музеју, локалитету...</p> <p>Увођење ученика у главне појмове историје као науке: ера, датум, век, деценија, миленијум, прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика</p> <p>Вежбање рачунања времена и препознавања врсте ист.извора на датим примерима</p> <p>Коришћење БИГЗ-овог е-уџбеника: тестови, видео записи са питањима, ППТ; едмодо платформе и др.</p>	<p style="text-align: center;"><i>Иницијално тестирање</i> <i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</i> <i>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</i> <i>Домаћи задатак</i> <i>Писана провера-вежба 10. мин</i></p>
---	--	---	--	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - наведе главне проналаске и опише њихов утицај на начин живота људи у праисторији; - разликује основне одлике каменог и металног доба; - музичко: искаже своје мишљење о значају и улози музике у животу човека - географија: помоћу карте повеже климатске услове са распрострањеношћу живог света на земљи - ликовно: искаже своје мишљење о томе зашто људи стварају уметност - веронаука: моћи да преприча библијску причу о Постању и доживи је као дело љубави Божије 	<p>ИС.1.1.3. зна поделу на праисторију и историју ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације ИС.1.1.7. именује најважније појаве из националне историје ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда</p>	Компетенција за учење; Естетичка компетенција; Рад са подацима и информацијама Комуникација	<p style="text-align: center;">Праисторија (20+1п=3)</p> <p style="text-align: center;"><u>Основни садржаји</u></p> <p style="text-align: center;">Основне одлике праисторије (начин живота људи, проналасци). Подела праисторије (камено, метално доба).</p> <p style="text-align: center;"><u>Проширени садржаји</u></p> <p style="text-align: center;">Најважнији праисторијски локалитети у Европи и Србији (Ласко, Алтамира, Лепенски Вир, Винча...)</p>	Ватра, точак, друштво, праисторија, Винча, Лепенски вир	<p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика са праисторијских локалитета, ППТ, видео материјали, пројектна настава Обезбеђивање корелације са сродним предметима: географија, ликовно-скулптуре Лепенског вира и Винче, музичко васпитање-бубњевци, верска настава- постанак човека, грађанско васпитање- подела друштва по својини, кроз пројектну наставу Стално коришћење историјске карте и историјског атласа Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, табела, ППТ, питања Посета локалном музеју и културно-историјским споменицима, историјском архиву или видео материјал Коришћење е-уџбеника, едмодо платформе и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p style="text-align: center;"><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера Карта-Винча, Лепенски вир, места постанка првобитних људи</i></p>
---	---	---	---	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - лоцира на историјској карти најважније цивилизације и државе Старог истока; - користећи историјску карту, доведе у везу особине рељефа и климе са настанком цивилизација Старог истока; - одреди место припадника друштвене групе на графичком приказу хијерархије заједнице; - пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева на Старом истоку; - наведе најважније одлике државног уређења цивилизација Старог истока; - идентификује основна обележја и значај религије у цивилизацијама Старог истока; - разликује врсте писама цивилизација Старог истока; - илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа народа Старог истока на савремени свет; - користи основне историјске појмове - српски: проналази експлицитно и имплицитно садржане информације у једноставном књижевном и некњижевном тексту - географија: повеже географска знања о свету са историјским развојем људског друштва и научно-технолошким прогресом - ликовно: искаже своје мишљење о томе како је развој цивилизације утицао на развој уметности - веронаука: моћи да наведе неке од карактеристика политеистичких религија и култура Старог века - веронаука: моћи да разликује Стари и Нови завет и моћи да преприча библијски опис давања десет Божијих заповести Мојсију - музичко: искаже своје мишљење о значају и улози музике у животу 	<p>ИС.1.1.4. уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости</p> <p>ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације</p> <p>ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје</p> <p>ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје</p> <p>ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч</p> <p>ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике</p> <p>ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда</p> <p>ИС.2.2.1. уме да закључи о ком догађају, феномену и личности је реч на основу садржаја карактеристичних писаних историјских извора</p> <p>ИС.2.2.2. уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора</p> <p>ИС.3.1.5. разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости</p>	<p style="text-align: center;">Рад са подацима и информацијама Комуникација</p> <p style="text-align: center;">Компетенција за учење; Естетичка компетенција;</p>	<p style="text-align: center;">Стари исток (30+2у+1п=6) <u>Основни садржаји</u></p> <p>Појам Старог истока – географске одлике, најзначајније цивилизације (Месопотамија, Египат, Јудеја, Феникија). Друштвени односи (робовласничко и теократско друштво) и државно уређење (монархија – царства/краљевства) у цивилизацијама Старог истока.</p> <p>Основне одлике привреде и свакодневни живот – обичаји, занимања, култура исхране и становања. Култура и историјско наслеђе народа Старог истока – религија (монотеизам и политеизам), писмо, књижевност, уметност, наука, цивилизацијске тековине (математика, архитектура, календар, иригациони систем, саобраћајна средства, медицина, закони...).</p> <p><u>Проширени садржаји</u></p> <p>Специфичности египатске религије.</p> <p>Специфичности религија цивилизација Месопотамије.</p> <p>Основне одлике иудаизма</p>	<p style="text-align: center;">Стари век, држава, друштво, монотеизам, политеизам, писмо, Јудазам, писмо, алфabet, роб, Стари исток, Стари завет</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p> <p>Користити разноврсне технике/методе и облике рада</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима: географија-Мала Азија, Нил, Тигар, Еуфрат, ликовно (писма, пирамиде) и музичко васпитање, верска настава-политеизам, грађанско васпитање-однос владара и поданика...</p> <p>Коришћење историјских текстова и њихова анализа (Хамурабијев законик, Херодот-подизање пирамида, опис Вавилона, Библијске приче о Мојсију, Давиду и Соломону...)</p> <p>Стално коришћење историјске карте и историјског атласа</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација (пирамиде, хијероглифи, клинасто, алфabet, слик различитих друштвених група), шеме друштвене лествице, питања, ППТ, видео-записа</p> <p>Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања</p> <p>Коришћење е-уџбеника, едмодо платформе и др.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације</p>	<p style="text-align: center;"><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Домаћи задатак</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Писана провера- вежба 15 минута</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Карта – појмови везани за Стари исток</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Индивидуални рад - мини истраживање- митови о постанку света и Вавилонској кули, приче о Соломону, Давиду, Мојсију</i></p>
--	---	---	---	--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> - визуелне и текстуалне информације повеже са одговарајућим историјским периодом или цивилизацијом; - опише особености природних услова и географског положаја античке Грчке; - лоцира на историјској карти најважније цивилизације и државе античке Грчке; - приказује друштвену структуру и државно уређење грчких полиса на примеру Спарте и Атине; - пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева у античкој Грчкој, - идентификује узроке и последице Грчко-персијских ратова и Пелопонеског рата; - истражи основна обележја и значај религије старих Грка; - разликује легенде и митове од историјских чињеница; - наведе значај и последице освајања Александра Великог; - илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа античке Грчке и хеленистичког доба на савремени свет; - користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност из историје античке Грчке и хеленизма у одговарајући миленијум, век или деценију; - израчуна временску удаљеност између појединих догађаја; - користи основне историјске појмове; - ликовно: искаже своје мишљење о томе како је развој цивилизације утицао на развој уметности искаже своје мишљење о томе зашто је уметничко наслеђе важно - српски: вреднује поступке ликова и аргументовано износи ставове 	<p>ИС.1.1.4. уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости</p> <p>ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације</p> <p>ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје</p> <p>ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје</p> <p>ИС 1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости</p> <p>ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч</p> <p>ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике</p> <p>ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда</p> <p>ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом</p> <p>ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији и веку, историјском периоду припада описана година личност и</p>	<p>Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама</p> <p>Естетичка компетенција; Дигитална компетенција</p> <p>Комуникација</p>	<p>Античка Грчка (60+2у+1с+1п=10)</p> <p>Појам античке Грчке – географске одлике.</p> <p>Најстарији период грчке историје (Критска и Микенска цивилизација).</p> <p>Грчки митови (појам, примери) и хомерски епови.</p> <p>Колонизација и основне одлике привреде.</p> <p>Полиси – Спарта и Атина (појам полиса, структура друштва, државно уређење).</p> <p>Грчко-персијски ратови.</p> <p>Пелопонески рат – узроци и последице.</p> <p>Култура и свакодневни живот (религија, олимпијске игре, митологија, уметност, наука, обичаји, занимања).</p> <p>Хеленистичко доба и његова култура.</p> <p>Историјско наслеђе (институције, закони, књижевност, позориште, филозофија, демократија, медицина, уметност, архитектура, беседништво, Олимпијске игре).</p> <p><u>Проширени садржаји</u></p> <p>Пелопонески рат (ток рата, најважнији догађаји и личности).</p> <p>Најистакнутије личности: Драконт, Перикле, Филип II</p>	<p>Демократија, ОИ, мит, Илијада, Грчко-персијски ратови, позориште, филозофија, држава, Атина, хеленистичка култура</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p> <p>Користити разноврсне технике/методе и облике рада</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима: географија (Атина, Спарта, Персија, Александрија) ликовно (архитектура, стилови) и музичко васпитање, верска настава-политеизам, грађанско васпитање- демократија, српски (позориште, трагедија, комедија)...</p> <p>Коришћење историјских текстова и њихова анализа (Хомер-Илијада, Херодот-Грчко-персијски ратови, битка на Термопилском кланцу, опис битака Александра Македонског, Аријан)</p> <p>Стално коришћење историјске карте и историјског атласа</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација (Бацач диска, стубови, митски прикази на вазама), шеме друштвене лествице, питања, ППТ, видео-записа</p> <p>Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде панона, кратких записа, кратких излагања</p> <p>Коришћење е-уџбеника, едмодо платформе и др.</p> <p>Постављање ученика у</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика, сумирање постигнућа усменог ангажовања крајем децембра Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова</i></p> <p><i>Домаћи задатак</i></p> <p><i>Писана провера</i></p> <p><i>Карта- појмови из Старе Грчке</i></p> <p><i>Индивидуални рад, пројектни задаци: панои, ППТ - мини истраживање: митови, личности. догађаји</i></p>
--	--	--	--	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - израчуна временску удаљенost између појединих догађаја; - користи основне историјске појмове; - лоцира на историјској карти простор настанка и ширења Римске државе; - наведе основне разлике између античке римске републике и царства; - разликује узроке од последица најзначајнијих догађаја у историји античког Рима; - истражи основна обележја и значај религије античког Рима; - илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа античког Рима на савремени свет; - пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева у античком Риму; - наведе најзначајније последице настанка и ширења хришћанства; - лоцира на карти најважније римске локалитете на територији Србије; - користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личности из историје античког Рима у одговарајући миленијум, век или деценију - ликовно: искаже своје мишљење о томе како је развој цивилизације утицао на развој уметности - српски: вреднује поступке ликова и аргументовано износи ставове проналази експлицитно и имплицитно садржане информације у једноставнијем књижевном или некњижевном тексту - грађанско: проналази примере моралних поступака у делима које чита анализира сукоб из различитих углова - веронаука: моћи да именује неке политеистичке религије; моћи да наведе неке од карактеристика политеистичких религија и културе Старог века - ликовно: искаже своје мишљење о томе зашто је уметничко наслеђе важно; 	<p>ИС.1.1.4. уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости</p> <p>ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације</p> <p>ИС.1.1.7. именује најважније појаве из националне историје</p> <p>ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје</p> <p>ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје</p> <p>ИС.1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости</p> <p>ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч</p> <p>ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике</p> <p>ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда</p> <p>ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом</p> <p>ИС.2.1.2. препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје</p> <p>ИС.2.2.4. уме да одреди углао гледања на историјску појаву (победника или побеђеног) на основу поређења два историјска извора који говоре о истом историјском догађају, феномену</p> <p>ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена</p>	<p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Комуникација</p>	<p style="text-align: center;">Антички Рим (60+3у+1с+1п=11)</p> <p style="text-align: center;"><u>Основни садржаји</u></p> <p>Појам античког Рима – географске одлике и периодизација.</p> <p>Оснивање Рима (легенда о Ромулу и Рему).</p> <p>Структура друштва и уређење Римске републике.</p> <p>Ширење Римске државе (освајања и провинције, привреда).</p> <p>Рим у доба царства – принципат и доминат.</p> <p>Култура и свакодневни живот (религија, уметност, наука, обичаји, занимања).</p> <p>Хришћанство – појава и ширење.</p> <p>Пад Западног римског царства (почетак Велике сеобе народа, подела царства и пад Западног царства).</p> <p>Историјско наслеђе (абецеда, календар, медицина, уметност, архитектура, путеви, водовод, канализација, терме, римски бројеви, хришћанство, римско наслеђе на територији Србије).</p> <p style="text-align: center;"><u>Проширени садржаји</u></p> <p>Етрурци.</p> <p>Римска војска.</p> <p>Римски градови на територији Србије.</p> <p>Најистакнутије личности: Ханибал, Цицерон, Јулије Цезар, Клеопатра, Октавијан Август, Константин Велики...).</p> <p>Римски пантеон.</p> <p>Гладијаторске борбе.</p>	<p>Република, хришћанство, Исус Христ, Библија, Рим, римско наслеђе на тлу Србије, Константин Велики, римско наслеђе, робовласништво</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења и предзнањима ученика</p> <p>Користити разноврсне технике/методе и облике рада</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима:</p> <p>географија (Рим, Средоземно море, Балканско полуострво-римске провинције, градови: Ниш, Београд, Сремска Митровица, Гамзиград), ликовно (тријумфална капија, палате, амфитеатар), верска настава-развој хришћанства, грађанско васпитање (права робова, државно уређење)...</p> <p>Осмишљавање додатног материјала из историје</p> <p>Коришћење историјских текстова (Постанак Рима, Пунски ратови, Галски ратови...) и њихова анализа</p> <p>Стално коришћење историјске карте и историјског атласа</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, шеме-мапе ума из уџбеника, табеле, ППТ, видео записи и др.</p> <p>Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија...</p> <p>Коришћење е-уџбеника и едмодо платформе</p> <p>Израђује помоћна наставна средства: паное, карте, шеме, лозе...</p> <p>Истражује и излаже биографије познатих личности-Константин, Исус Христ, Цезар, Ханибал</p>	<p style="text-align: center;"><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика, сумирање постигнућа усменог ангажовања крајем маја</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Домаћи задатак</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Писана провера-провера градива из Старог Рима</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Карта</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Индивидуални рад, пројектни задаци-панои, мини предавања</i></p>
---	--	--	--	--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> - визуелне и текстуалне информације повеже са одговарајућим историјским периодом или цивилизацијом; - користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност у одговарајући миленијум, век и деценију; - израчуна временску удаљеност између догађаја; - лоцира одређену временску одредницу на временској ленти; - лоцира на историјској карти најважније цивилизације и државе Старог века; - у излагању историјске наративе користи основне научне појмове; - уочи значај проналазака из најстарије прошлости људског друштва (ватра, точак, писмо); 	<p>ИС.1.1.4. уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације ИС.1.1.7. именује најважније појаве из националне историје ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом ИС.2.1.4. препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен)</p>	Рад са подацима и информацијама	Систематизација Историјска карта, личности, догађаји... (2 с)	Сви наведени	<p>Коришћење разноврсних техника сумирања градива: ленте времена, мапе ума, табеле</p> <p>Проверавање знања историјско-географских појмова, кроз испитивање на карти</p> <p>Коришћење е уџбеника и едмодо платформе, каху квиза</p>	<i>Карта - провера градива из целокупне историје 5 разреда-извлачење цедуљица са 5 појмова, које треба да покажу за 1 минут</i> <i>Прегледање свески</i> <i>Израда ленти времена</i> <i>Самоевалуација и евалуација</i> <i>Провера</i>
--	---	--	--	--------------	---	--

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика

Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању: "Сл. гласник РС", бр. 34/2019, 59/2020 и 81/2020

Шта пратимо	Критеријуми оцењивања	Поступак	Инструменти оцењивања	Време
<p>Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања</p> <p>процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; уметничко изражавање; вештине и извођење радних задатака.</p>	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; 	<p>- Формативно оцењивање: Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника</p>	<p>Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +5 Ко не зна одговор -</p>	<p>Свакодневно бележење током године</p>
		<p>-Комисија ученика и наставница</p>	<p>Учесталост јављања на часу по месецима</p>	<p>Пресек стања на полугодишту (сваких 16 часова)</p>
	<p>Оцену врло добар (4) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; 	<p>- Усмено одговарање</p>	<p>Свеобухватност одговора Хронолошка и појмовна прецизност Сналажење на карти Хоризонтално и вертикално повезивање градива Самосталност у одговарању</p>	<p>По потреби, бар једном у полугодишту</p>
		<p>-Редовност доношења домаћег-гугл учioniца</p>	<p>За редовно доношење домаћег задатка оцене 1-5</p>	<p>Свакодневно током године, праћење/ пресек стања на полугодишту</p>
	<p>Оцену добар (3) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; 	<p>Квиз на кахуу, или други он-лајн квиз</p>	<p>Првопласирани +5 Другопласирани ++ Трећепласирани +</p>	<p>По једном у полугодишту</p>
		<p>Прегледање свески</p>	<p>Уредност Све забележено са часова</p>	<p>На крају наставне године</p>
			<p>Бодовање:</p>	<p>Након сваке теме</p>

		<p>Оцену довољан (2) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; 	<p>- Писане провере Ученици дају самопроцену оцене</p>	<p>40-54%-2 55-69%-3 70-84%-4 85-100%-5</p>	<p>(4 провере које се раде цео час - по две у полугодишту, а у ванредној ситуацији по једна</p>
		<p>Недовољан (1) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; 	<p>- Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)</p>	<p>Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада рада, продуката група (пано, табела...)</p>	<p>По потреби</p>
			<p>- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)</p>	<p>Прва три пара која прва ураде задатак добијају +5 Сви парови који ураде задатак добијају + Парови који не раде задато на часу добијају -</p>	<p>По потреби</p>
			<p>-Сналажење на карти</p>	<p>За показаних 5 појмова за један минут - оцена 5 За 4 -4 3-3 2-2 1-1</p>	<p>На крају школске године</p>
<p>Ангажовање ученика у настави</p>	<p>одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање. активно учествовање у</p>	<p>– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања (5)</p> <p>– показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања (4)</p> <p>– показује делимични степен активности и ангажовања (3)</p> <p>– показује мањи степен активности и ангажовања (2)</p>	<p>Вођење евиденције од стране наставника о: -Јављању на часовима (учесталост и активност по месецима) -Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти) -Учешћу на такмичењима -Посета културно-историјским институцијама и догађајима -Несебичном пружању помоћи другим ученицима -Израда паноа, ППТ,</p>	<p>-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано -Учесталост јављања и активност по месецима -Учествује и израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...) -Спреман је да помогне другима -Иницијатива и квалитет продукта</p>	<p>-Пресек стања по тромесечјима</p>

		– не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање (1)	различитих врста излагања		
--	--	---	---------------------------	--	--

Програм допунске наставе

Број часова по теми	Садржаји програма за допунску наставу 5. разред	Циљ-савладавање образовних исхода и стандарда и кључних појмова основног нивоа Образовни максимум по теми-исходи	Начин реализације и врсте активности програма	Међупредметне компетенције
3	Основи проучавања прошлости Прошлост Време Историја, наука о прошлости	<ul style="list-style-type: none"> - Разликује појмове историја, историјски извор, прошлост - Наводи питања на која историја треба да одговори - Именује врсте историјских извора - Именује где се чувају писани, а где материјални историјски извори - Разликује и препознаје појмове: век, деценија, миленијум, ера, датум - Одређује, уз помоћ наставника, ком веку припадају одређене године - Уме да напише датум - Зна којим догађајем и када почиње хришћанска ера - Препознаје на једноставним примерима, уз помоћ наставника, временске одреднице - Показује на линији времена године пре и после нове ере - Наводи поделу прошлости - Именује историјске периоде - Ређа историјске периоде исправним хронолошким редоследом 	Објашњавање појма прошлости, хронолошких одредница, временских јединица у историји и вежбање на задатим и самостално задатим примерима; размена у пару	Рад са подацима и информацијама Компетенција за учење
1	Праисторија Основне одлике праисторије Основне одлике праисторије и Централни Балкан у праисторији	<ul style="list-style-type: none"> - Репродукује хронолошке оквире праисторије (постанак човека-постанак писма) - Именује праисторијска налазишта у Србији: Лепенски Вир и Винчу - Именује најзначајнија открића праисторије: ватра, точак, метал - На карти, уз помоћ наставника, уме да покаже главна праисторијска налазишта у Србији - Уме у локалном музеју, на локалитету, у књизи, да покаже историјски извор везан за праисторију 	Објашњавање праисторије у њеним главним карактеристикама Уочавање карактеристика праисторије на основу слика, фотографија, експоната Показивање на карти локалитета из праисторије у Србији Вежбање на задатим примерима самостално и у пару	Рад са подацима и информацијама Компетенција за учење

2	<p>Стари исток</p> <p>Основна обележја Старог истока</p> <p>Основна обележја Старог истока</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Именује хронолошке границе Старог века -Уме, уз помоћ наставника, да објасни настанак првих држава у долинама Нила, Тигра и Еуфрата (IV миленијум п.н.е) -Уме на карти да покаже, уз помоћ наставника, Египат и Нил; Месопотамију, Тигар и Еуфрат - Разликује појмове роб и робовласник - Препознаје титуле владара: цар, фараон - Препознаје на слици пирамиду - Именује политеизам и монотеизам 	<p>Објашњавање кључних појмова, показивање на карти, одговарање на питања;</p> <ul style="list-style-type: none"> -Сналажење на историјској карти -Израда и проналажење информација на ленти времена - Анализа и тумачење 	<p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Компетенција за учење</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Естетичка компетенција</p>
	<p>Култура народа Старог истока</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Објашњава разлику између политеизма и монотеизма - Препознаје на примерима врсте писама Старог истока (пре свега алфавет) - Именује Библију - Именује Јевреје и повезује их са монотеизмом - Јудаизмом, Библијом и Јерусалимом 	<p>историјских извора</p> <ul style="list-style-type: none"> - Припремање за контролни 	
2	<p>Античка Грчка</p> <p>Најстарији период грчке историје</p> <p>Грчки полиси - Спарта и Атина</p> <p>Грчко-персијски ратови и Пелопонески ратови</p> <p>Грчка култура</p> <p>Грчка култура</p> <p>Хеленистичко доба и његова култура</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Именује Грке, народ који је створио полисе - Зна ко је Хомер и именује његова дела - Именује најзначајније полисе: Спарту и Атину и показује их на карти - Проналази на карти, уз помоћ наставника, Крит, Средоземно море, Малу Азију, Атину, Спарту, Персију, Балканско полуострво - Објашњава, уз помоћ наставника, појмове полис, колонизација, аристократија, демократија - Зна ко је Перикле - Препознаје грчке полисе као робовласничке - Именује период када су били Грчко-персијски ратови (½ V в. п.н.е.) - Именује, уз помоћ наставника, победнике Грчко-персијских ратова и Пелопонеског рата - Именује грчке богове: Зевса, Херу, Атину, Посејдона - Одређује век када су се организовале прве ОИ, кад су били ратови итд. - Именује грчко писмо (алфавет) - Зна ко је и када је владао Александар Велики (336-323г.п.н.е.) - Репродукује дефиницију хеленистичке културе 	<p>Објашњавање кључних појмова, показивање на карти, одговарање на питања, анализа сликовног материјала, читање, тумачење и анализа писаних историјских извора, гледање филмова, израда ленти времена</p> <ul style="list-style-type: none"> -Сналажење на историјској карти - Израда и проналажење информација на ленти времена - Анализа и тумачење историјских извора - Припремање за контролни 	<p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Компетенција за учење</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Естетичка компетенција</p>

2	<p>Антички Рим</p> <p>Постанак Рима Рим, светска сила Старог века Рим у доба Царства Пад Западног Римског царства Римска култура Хришћанство</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Показује на карти, уз помоћ наставника: Италију и Рим, територију Римске државе у њеном највећем обиму, Сингидунум, Наисус, Сирмијум, Гамзиград, Константинопол, Јерусалим - На ленти времена, препознаје периоде римске историје - Разликује и препознаје појмове Република, Провинција, роб и робовласник - Именује Сенат и Народну скупштину, као главне органе власти у Римској републици, - Зна ко је Гај Јулије Цезар, Октавијан Август и Константин Велики (306-337) - Описује римску војску на основу слике војника - Зна шта је то Трајанова табла - Наводи хронолошке одреднице Римског царства - Именује Римске провинције на тлу Србије, тј. уме, уз помоћ наставника, да прочита њихове називе на карти - Именује годину и век када је био пад Западног Римског царства (476.г) - Објашњава ко су варвари и шта је то Велика сеоба народа - Примењује појам политеизам на примеру римске религије - Именује римске богове: Јупитера, Марса и Венеру 	<p>Објашњавање кључних појмова, показивање на карти, одговарање на питања, анализа сликовног материјала, читање, тумачење и анализа писаних историјских извора, гледање филмова, израда ленти времена</p> <ul style="list-style-type: none"> - Сналажење на историјској карти - Израда и проналажење информација на ленти времена - Анализа и тумачење историјских извора - Припремање за контролни 	<p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Компетенција за учење</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Сарадња</p>
		<ul style="list-style-type: none"> - Повезује Хришћанство са монотеизмом - Именује оснивача хришћанства (Исус Христос) - Наводи, уз помоћ наставника, ко су апостоли и јеванђелисти и у чему је њихов значај - Именује свету књигу хришћана (Библија) и из чега се састоји (Стари и Нови завет) - Препознаје на примерима симболе хришћанства - Израђује, уз помоћ наставника, линију времена, на којој се налазе, оснивање Рима, фазе развоја Римске државе, подела Римског царства, Пад Западног римског царства, Милански едикт, владавине Цезара, Октавијана Августа и цара Константина, оснивање Цариграда, Пунске ратове и пролазак Хуна кроз Врата народа - Проналази једноставне историјске информације у кратким текстовима 		